

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวง
และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙
(การตรวจสอบประวัติผู้ต้องหา)

กรมตำรวจได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๑/๔๘๓๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรมได้มี
มติแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการยกร่างข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงยุติธรรม กรมอัยการ
และกรมตำรวจ เพื่อให้การฟ้องคดีอาญาต่อศาลแขวงในคดีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพกระทำ
รวดเร็วยิ่งขึ้น ในกรณีนี้ ฝ่ายพนักงานสอบสวนในคณะทำงานอ้างว่ามีอุปสรรคในทางปฏิบัติ
กล่าวคือ คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพจะต้องรอผลการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้ว
มือผู้ต้องหา ก่อนฟ้องทุกราย เพื่อทราบว่าผู้ต้องหาเคยมีประวัติต้องโทษอันจะต้องขอเพิ่มโทษด้วย
หรือไม่ ซึ่งต้องใช้เวลาบ้างแต่ก็สามารถส่งฟ้องศาลแขวงได้ทันภายในกำหนดเจ็ดสิบสองชั่วโมง
ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.
๒๕๕๙ แต่ผู้แทนกระทรวงยุติธรรมในคณะทำงานเห็นว่า คดีดังกล่าวนี้ พนักงานสอบสวน
สามารถนำตัวผู้ต้องหามายังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลได้ทันทีโดยไม่ต้องทำการสอบสวนแต่
อย่างใด ซึ่งหมายถึงไม่ต้องตรวจสอบประวัติด้วย ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
แขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติแยกการปฏิบัติ
ต่างหากจากมาตรา ๗ กรมตำรวจได้รับมอบหมายจากประธานคณะกรรมการฯ ให้หารือ
คณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหานี้ จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า ความเห็นของ
ผู้แทนกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณา
ความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังกล่าวถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อ
หารือของกรมตำรวจพร้อมทั้งบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องและได้รับฟังชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทน
กระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจและกรมอัยการ) และผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน
ส่งเสริมงานตุลาการ) แล้ว มีความเห็นว่า คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณา
พิพากษาได้นั้น พระธรรมนูญศาลยุติธรรมจัดว่าเป็นคดีอาญาที่ไม่ร้ายแรง^๑ คือ เป็นคดีที่มีอัตรา
โทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงได้กำหนดวิธีพิจารณาความ
อาญาประเภทนี้ไว้อย่างรวบรัดโดยมีกระบวนการพิจารณาแตกต่างจากที่กำหนดในประมวลกฎหมาย

^๑ มาตรา ๑๕ ประกอบกับมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

วิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ ในมาตรา ๗^๒ กำหนดเป็นหลักทั่วไปว่า คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้เสร็จ และส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมกับสำนวนสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวงให้ทันภายในเวลาเจ็ดสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ และถ้าเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อหาต่อพนักงานสอบสวนแล้ว มาตรา ๒๐^๓ กำหนดให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลโดยไม่ต้องทำการสอบสวน และให้ฟ้องด้วยวาจาได้ โดยให้ศาลบันทึกคำฟ้อง คำรับสารภาพ และทำคำพิพากษาในบันทึกฉบับเดียวกัน แล้วให้โจทก์จำเลยลงชื่อไว้ในบันทึกนั้น จึงเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ ต้องการเร่งรัดให้พนักงานอัยการนำตัวผู้ต้องหามาฟ้องศาลโดยเร่งด่วนเพื่อให้คดีเสร็จโดยเร็ว

อย่างไรก็ตาม ในการฟ้องคดีอาญานั้นนอกจากโจทก์จะต้องเสนอคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดที่กล่าวหาแล้ว กฎหมายยังกำหนดให้โจทก์มีหน้าที่ต้องขอให้ศาลเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการเพิ่มโทษหรือกฎหมายอื่น

^๒ มาตรา ๗ ในการสอบสวนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้เมื่อมีการจับตัวผู้ต้องหาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมทั้งสำนวนสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแขวงให้ทันภายในกำหนดเวลาเจ็ดสิบสองชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ แต่มีได้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่จับมายังที่ทำการของพนักงานสอบสวน จากที่ทำการของพนักงานสอบสวนและหรือจากที่ทำการของพนักงานอัยการมาศาล เข้าในกำหนดเวลาเจ็ดสิบสองชั่วโมงนั้นด้วย

ในกรณีที่เกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลให้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าวในวรรคแรก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องต่อไปได้อีกคราวละไม่เกินหกวันแต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสามคราว ในการวินิจฉัยคำร้องเช่นว่านี้ ถ้ามีการขอให้ผู้ต้องหาด้วยหรือผู้ต้องหาแสดงตัวต่อศาล ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานมาเบิกความประกอบก็ได้

เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องครบสามคราวแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอผิดฟ้องต่อไปอีก โดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาตตามข้อนั้นได้ก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้แสดงถึงเหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ถ้ามีการขอให้ผู้ต้องหาด้วย หรือผู้ต้องหาแสดงตัวต่อศาล ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ ในกรณีเช่นว่านี้ ศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องต่อไปได้คราวละไม่เกินหกวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองคราว

ผู้ต้องหาจะแต่งทนายเพื่อแถลงข้อคัดค้าน และซักถามพยานก็ได้

^๓ มาตรา ๒๐ ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อหาต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนนำผู้ต้องหามายังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลโดยมิต้องทำการสอบสวน และให้ฟ้องด้วยวาจา ให้ศาลถามผู้ต้องหาว่าจะให้การประการใด และถ้าผู้ต้องหายังให้การรับสารภาพ ให้ศาลบันทึกคำฟ้อง คำรับสารภาพและทำคำพิพากษาในบันทึกฉบับเดียวกัน แล้วให้โจทก์จำเลยลงชื่อไว้ในบันทึกนั้นถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ ให้ศาลสั่งให้พนักงานอัยการรับตัวผู้ต้องหาคืนเพื่อดำเนินการต่อไป

เช่น มาตรา ๑๔ ทวิ^๔ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดต้องพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกมาก่อน ถ้าและได้กระทำความผิดใดๆ ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดนับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษผู้กระทำความผิดนั้นตามเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้^๕ เว้นแต่กรณีความผิดในครั้งก่อนหรือครั้งหลังเป็นความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือได้กระทำขณะผู้กระทำความอายุไม่เกินสิบเจ็ดปี และมาตรา ๑๕๙^๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้ว่า ถ้าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเพราะได้กระทำความผิดมาแล้วหรือไม่ เมื่อโจทก์ต้องการให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เช็ดหลาบให้กล่าวมาในฟ้อง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่โจทก์จะต้องตรวจสอบว่าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเพราะได้กระทำความผิดมาแล้วหรือไม่ เพื่อจะได้ปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่กฎหมายที่บัญญัติไว้ ส่วนการที่จะทราบจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเพราะได้กระทำความผิดมาแล้วนั้นอาจต้องใช้วิธีตรวจสอบประวัติของผู้นั้น ฉะนั้นการตรวจสอบประวัติเพื่อทราบถึงความผิดครั้งก่อนของผู้ต้องหาจึงเป็นการกระทำเพื่อให้การฟ้องคดีอาญาเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความเห็นขัดแย้งระหว่างฝ่ายพนักงานสอบสวนและฝ่ายผู้แทนกระทรวงยุติธรรมในขณะทำงานดังปรากฏตามหนังสือของกรมตำรวจที่หารือมายังคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า การตรวจสอบประวัติเพื่อทราบถึงความผิดครั้งก่อนของผู้ต้องหาเป็นการสอบสวนตามนัยแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือไม่ ในข้อนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า การตรวจสอบประวัติเพื่อทราบความผิดครั้งก่อนของผู้ต้องหาเพื่อประโยชน์ในการฟ้องคดีอาญาดังกล่าวข้างต้นของโจทก์ไม่ถือว่าเป็นการสอบสวน เพราะมิใช่การรวบรวมพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นเกี่ยวกับความผิดในคดีที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหาและจะถูกฟ้องตามมาตรา ๒ (๑๑)^๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่เป็นการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

^๔ มาตรา ๑๔ ทวิ ผู้ใดกระทำความผิดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบกำหนดสามปี กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้อีก

(๑) ถ้าโทษซึ่งกำหนดไว้สำหรับความผิดที่กระทำครั้งหลังเป็นโทษจำคุกและปรับ ให้วางโทษทวีคูณ

(๒) ถ้าโทษซึ่งกำหนดไว้สำหรับความผิดที่กระทำครั้งหลังเป็นโทษจำคุกหรือปรับ ให้วางโทษทั้งจำทั้งปรับ

^๕ ประมวลกฎหมายอาญา หมวด ๗ การกระทำความผิดอีก (มาตรา ๙๒-๙๔)

^๖ มาตรา ๑๕๙ ถ้าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเพราะได้กระทำความผิดมาแล้ว เมื่อโจทก์ต้องการให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เช็ดหลาบ ให้กล่าวมาในฟ้อง

ถ้ามิได้ขอเพิ่มโทษมาในฟ้อง ก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์จะยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้อง เมื่อศาลเห็นสมควรจะอนุญาตก็ได้

^๗ มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๑) “การสอบสวน” หมายความว่ารวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา

ความผิดที่ผู้ต้องหากระทำมาในอดีต สำหรับการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือผู้ต้องหา นั้น จะถือว่าเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานตามมาตรา ๑๓๒ (๑)^๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าประสงฆ์จะตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือผู้ต้องหาเพื่อประโยชน์อันใด ถ้าการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือเป็นไปเพื่อทราบว่าผู้ต้องหาเคยมีประวัติต้องโทษมาก่อนหรือไม่ การกระทำดังกล่าวย่อมมิใช่การรวบรวมพยานหลักฐานอันเป็นการสอบสวนตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ดังนั้น ในการสอบประวัติเพื่อทราบว่าผู้ต้องหาเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษ เพราะได้กระทำความผิดมาแล้วหรือไม่ ถึงแม้ว่าการสอบประวัตินั้นจะเป็นการสอบประวัติในคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงจะพิจารณาพิพากษาได้และผู้ต้องหารับสารภาพตลอดข้อหาต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งฝ่ายพนักงานสอบสวนในขณะทำงานชี้แจงว่าได้ปฏิบัติอยู่ในขณะนั้นก็ตาม การกระทำดังกล่าวก็ไม่ใช่การขัดต่อมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ แต่อย่างใด แต่ทั้งนี้ เห็นสมควรกล่าวไว้ด้วยว่า การสอบประวัติเพื่อทราบความผิดในอดีตของผู้ต้องหาเพื่อทราบว่าผู้ต้องหาเคยมีประวัติอันจะต้องฟ้องขอให้เพิ่มโทษด้วยหรือไม่ นั้น ไม่น่าจะต้องกระทำทุกราย เพราะถ้าความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดซึ่งไม่อาจเพิ่มโทษได้ตามมาตรา ๙๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญาหรือเป็นความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษปรับอย่างเดียว ความผิดดังกล่าวนี้เป็นที่เห็นได้ว่าการสอบประวัติของผู้ต้องหาเพื่อฟ้องขอเพิ่มโทษหามีความจำเป็นจะต้องกระทำไม่

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๒๕

เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

ฯลฯ

ฯลฯ

๔ มาตรา ๑๓๒ เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจตั้งต่อไปนี้

(๑) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

ฯลฯ

ฯลฯ